

danego gatunku zwierząt gospodarskich lub uzyskały uprawnienia do ich wykonywania na terytorium innych państw członkowskich Unii Europejskiej i posiadają zaświadczenie potwierdzające nabycie tych uprawnień. Osoby, które nabyły uprawnienia do wykonywania zabiegów sztucznego unasieniania na podstawie poprzednio obowiązujących przepisów, zachowują prawo do ich wykonywania.

W porównaniu do poprzednio obowiązujących przepisów, podmiot prowadzący punkt kopulacyjny zwierząt zgodnie z przepisami o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt nie musi występować do starosty z wnioskiem o dopuszczenie reproduktora do wykorzystania w punkcie kopulacyjnym. W punkcie kopulacyjnym mogą być wykorzystywane te reproduktory, które spełniają wymagania określone w ustawie, tj. wpisane do ksiąg lub rejestrów, których pochodzenie zostało potwierdzone – w przypadku buhajów, lub spełniające wymagania określone w programie hodowlanym – w przypadku koniowatych. Podmiot prowadzący punkt kopulacyjny zobowiązany jest do wystawiania świadectw pokrycia.

Zrezygnowano również z obowiązku występowania do ministra właściwego do spraw rolnictwa z wnioskiem o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie pozyskiwania, konserwowania, przechowywania i dostarczania komórek jajowych oraz zarodków. Zgodnie z ustawą, podmioty prowadzące taką działalność na podstawie przepisów o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt oraz podmioty, które uzyskały zgodę Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na prowadzenie takiej działalności przed wejściem w życie nowej ustawy są zobowiązane do wystawiania zaświadczeń o przeniesieniu zarodków oraz zaopatrywania w dokumenty handlowe zarodki i komórki jajowe wprowadzane przez te podmioty do obrotu na terenie kraju.

W ustawie określone zostały zasady prowadzenia przez Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt kontroli w zakresie hodowli zwierząt i rozrodu, warunki udziału koniowatych w zawodach konnych oraz zasady współpracy ministra właściwego do spraw rolnictwa z organami centralnymi państw członkowskich Unii Europejskiej odpowiedzialnymi za przestrzeganie stosowania prawodawstwa zootechnicznego i Komisją

Europejską w zakresie sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem tych przepisów.

Ustawa określa również sankcje, jakie mogą być nałożone za nieprzestrzeganie przepisów ustawy o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich.

Po wejściu w życie nowej ustawy związki hodowców lub inne podmioty, które zostały upoważnione do wykonywania określonych zadań na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów zachowały prawo do ich wykonywania. Dotyczy to zarówno prawa do prowadzenia określonych ksiąg i rejestrów, prowadzenia oceny wartości użytkowej lub hodowlanej, prowadzenia kursów unasieniania, jak i prowadzenia działalności w zakresie pozyskiwania, konfekcjonowania, przechowywania i dostarczania lub przechowywania i dostarczania nasienia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w obwieszczeniu z dnia 6 sierpnia 2007 r. w sprawie wykazu przepisów Unii Europejskiej dotyczących hodowli zwierząt i rozrodu (Dziennik Urzędowy MRiRW z 8.08.2007 r. nr 22, poz. 28), określił wszystkie aktualnie obowiązujące decyzje Komisji, do których odesłania znajdują się w ustawie. Treść obwieszczenia można znaleźć na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (<http://bip.minrol.gov.pl>). Decyzje te określają zasady prowadzenia ksiąg hodowlanych dla bydła, świń, owiec, kóz i koniowatych, wymagania jakie muszą spełniać związki hodowców, które prowadzą księgi hodowlane dla tych gatunków zwierząt lub ubiegają się o ich uznanie, zasady prowadzenia rejestrów świń i wymagania jakie muszą spełniać podmioty występujące o uznanie tych rejestrów, zasady prowadzenia oceny wartości użytkowej i hodowlanej bydła, świń, owiec i kóz. W decyzjach określone zostały również wymagania, jakie muszą spełniać przywożone do Polski zwierzęta hodowlane i materiał biologiczny z innych państw członkowskich Unii Europejskiej i krajów trzecich, a także wymagania, jakie muszą spełniać świadectwa potwierdzające ich pochodzenie. Obwieszczenie to będzie każdorazowo zmieniane w przypadku ukazania się nowych decyzji Komisji lub zmiany dotychczas obowiązujących.

Opracowano w Departamencie Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Wystawy bydła hodowlanego w Polsce

Organizacja wystaw hodowlanych ma już ponad wiekową tradycję. Na początku XX w. wielką popularnością cieszyły się wystawy zwierząt hodowlanych w Moskwie czy Berlinie. W wystawach tych z powodzeniem uczestniczyli również hodowcy z Polski. W okresie dwudziestolecia międzywojennego w naszym kraju odbywały się wystawy krajowe organizowane we Lwowie, w Lublinie i Poznaniu. Po II wojnie światowej organizowano wiele wystaw o randze powiatowej czy wo-

jewódzkiej. Od 1986 roku corocznie odbywa się Krajowa Wystawa Zwierząt Hodowlanych, do roku 2001 można je było podziwiać na terenie Torów Wyścigów Konnych na Służewcu w Warszawie, a od 2002 roku na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich. Ponadto od 2005 roku, z inicjatywy władz Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka, organizowana jest Ogólnopolska Wystawa Bydła Hodowlanego. Jej największym atutem jest fakt, że co roku odbywa się w innym regionie Polski, któremu jako gospodarzowi przysługuje prezentacja dorobku hodowlanego w postaci obśady połowy stanowisk przysługujących dla bydła mlecznego.

W tym roku III Ogólnopolska Wystawa Bydła Hodowlanego odbyła się w dniach 7-8 lipca w Opolu-Bierkowicach. Na Wystawie bydło zaprezentowało 23 hodowców z województw opolskiego, śląskiego i dolnośląskiego, jako gospodarze re-

gionu, a z innych województw – 30 hodowców. Ocenionych zostało 178 sztuk bydła w 12 kategoriach wiekowych i rasowych. W skład komisji sędziowskiej weszli: Jürgen Ballmann z Niemiec oraz Mirosław Anackowski i Roman Januszewski z PFHBIPM. Przyznano tytuły czempionów następującym zwierzętom:

- ♦ w grupie jałowic rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej (PHF) w wieku 10-12 miesięcy tytuł czempiona otrzymała jałowica CZERNA 34 PL005131758349 z OHZ Osięciny Sp. z o.o.;

- ♦ w grupie jałowic rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej (PHF) w wieku 13-15 miesięcy tytuł czempiona otrzymała jałowica GAPA 63 PL005162734497 z OHZ Kamieniec Żąbkowski Sp. z o.o.;

- ♦ w grupie jałowic cielnych rasy PHF odmiany czarno-białej tytuł czempiona oraz honorowy tytuł superczempiona otrzymała jałowica LINA OSA 1 PL005111604048 z OHZ Osięciny Sp. z o.o.;

- ♦ w grupie jałowic cielnych rasy PHF odmiany czerwono-białej tytuł czempiona otrzymała jałowica CORSA PL005129632293 z hodowli Euzebiusza Dymarskiego z Nepomucenowa;

- ♦ w grupie krów pierwiastek rasy PHF odmiany czarno-białej tytuł czempiona otrzymała krowa NIRMA 1 PL005098561396 ze Stadniny Koni w Dobrzyniewie Sp. z o.o.;

- ♦ w grupie krów pierwiastek rasy PHF odmiany czerwono-białej tytuł czempiona otrzymała krowa KAMIZA 1 PL005098533171 z OHZ Osięciny Sp. z o.o.;

- ♦ w grupie krów w II laktacji rasy PHF odmiany czarno-białej tytuł czempiona otrzymała krowa POGODA PL005073923059 z OHZ Osięciny Sp. z o.o.;

- ♦ w grupie krów w II laktacji rasy PHF odmiany czerwono-białej tytuł czempiona otrzymała krowa ADELA 1 PL005007702520 z OHZ Osięciny Sp. z o.o.;

- ♦ w grupie krów w III laktacji i dalszych rasy PHF odmiany czarno-białej tytuł czempiona oraz honorowy tytuł superczempiona otrzymała krowa ORFA 65 PL005003657749 z OHZ Osięciny Sp. z o.o.;

- ♦ w grupie krów rasy jersey tytuł czempiona otrzymała krowa FREZJA 19 PL005056637880 ze Stadniny Koni Michałów Sp. z o.o.;

- ♦ w grupie krów rasy polskiej czerwonej tytuł czempiona otrzymała krowa MUCHA 19 PL005039319116 z hodowli Jacka Wąsowicza z Jodłownika;

- ♦ w grupie krów rasy simentalskiej tytuł czempiona otrzymała krowa BRYZA PL5011903517 z ZD IZ-PIB Odrzechowa Sp. z o.o.

Wielu hodowców bydła mlecznego z różnych przyczyn prezentuje swych zwierząt na wystawach krajowych czy ogólnopolskich, dla tych hodowców najważniejszymi są wystawy regionalne. Corocznie organizowanych jest ponad dwadzieścia tego typu imprez w kraju. Mimo że pojawiają się głosy iż jest ich za dużo, czasem kilka w jednym województwie, to trudno odmówić hodowcom prawa do zaprezentowania swych osiągnięć na własnym terenie. Każda tego typu wystawa staje się dla nich prawdziwym świętem, okazją do spotkań, wymiany doświadczeń. Daje również możliwość zapo-

znania się z nowinkami z branży paszowej, zoohigienicznej oraz poznania nowości z zakresu techniki rolniczej. Regionalne wystawy bydła hodowanego pozwalają hodowcom porównać własne zwierzęta z innymi prezentowanymi na wystawie, uczyć prawidłowej pielęgnacji i prezentacji zwierząt. Na wielu wystawach odbywa się „konkurs młodych hodowców”, który cieszy się dużym powodzeniem i frekwencją. Dzieci hodowców uczestniczących w wystawie prezentują podczas konkursu cielęta, które same przygotowują do pokazu. Młodzi hodowcy niezwykle sumiennie i z wielkim zaangażowaniem podchodzą do tego konkursu i wraz ze swoimi podopiecznymi tworzą niezwykle widowisko.

Nie sposób opisać wszystkich wystaw, które odbywają się w Polsce. Jednak z różnych przyczyn należy wspomnieć o kilku z nich. Spośród kilku wystaw bydła mlecznego, odbywających się na terenie Polski południowej, dwie mają charakter wystaw tzw. rasowych. Pierwsza z nich to Krajowa Wystawa Czerwonego Bydła Polskiego, która w tym roku odbyła się 2-3 czerwca w Szczyrzycu. Prezentowane było na niej wyłącznie bydło rasy polskiej czerwonej. Ta nasza rodzima rasa bydła, niegdyś bardzo popularna w Polsce, która przetrwała głównie dzięki hodowcom z Podkarpacia i Małopolski. Głównymi organizatorami Wystawy byli wójt gminy Jodłownik, Krajowy Związek Hodowców Bydła Czerwonego Polskiego wraz z Polską Federacją Hodowców Bydła i Producentów Mleka. Można było na niej podziwiać 58 zwierząt będących własnością 36 hodowców. Zwierzęta prezentowane były w siedmiu kategoriach, a oto laureatki:

- ♦ w grupie jałowic cielnych czempionem została jałowka MIŁA PL00511348557 z hodowli Wojciecha i Ewy Łukaszów z Kremp;

- ♦ w grupie krów pierwiastek czempionem została krowa BEKSA PL005094514174 z hodowli Jana Solarczyka z Wróblówki;

- ♦ w grupie krów w II i III laktacji czempionem została krowa BEZA PL005072845535 z hodowli Jana Solarczyka z Wróblówki;

- ♦ w grupie krów senierek czempionem została krowa WIERZBA PL005039315910 z hodowli Jana Smagi ze Stróży;

- ♦ w grupie krów pierwiastek uczestniczących w programie ochrony zasobów genetycznych czempionem została krowa LEGIA PL005095121494 z hodowli Pawła Piechówki z Jodłownika;

- ♦ w grupie krów w II i III laktacji uczestniczących w programie ochrony zasobów genetycznych czempionem została krowa SABA PL005039498514 z hodowli Franciszka Stocha z Załucznego;

- ♦ w grupie krów senierek uczestniczących w programie ochrony zasobów genetycznych czempionem została krowa MALINA PL005004373532 z hodowli Marii Kopeć z Gronkowa.

Jedną z cech charakterystycznych bydła rasy polskiej czerwonej jest jego długowieczność. Na wystawie nagrodzono honorowymi nagrodami najstarsze krowy tej rasy: krowę SAHARA 18 PL005004391895 w XI laktacji z hodowli G. R. o.o. Cystersów w Szczyrzycu oraz krowę MEWKA PL005004389540 w XIII laktacji z hodowli Grzegorza Stalmacha ze Zbydniowa.

Kolejną wystawą rasową była III Krajowa Wystawa Bydła Simentalskiego, która odbyła się w dniach 25-26 sierpnia br. w Rudawce Rymanowskiej. W malowniczej scenerii doliny rzeki Wisłoki 44 hodowców zaprezentowało 61 sztuk bydła rasy simentalskiej w sześciu kategoriach:

- ♦ w grupie jałowic w wieku 12-18 miesięcy czempionem została jałowica MAGNOLIA PL005134502215 z hodowli Janusza Czubskiego z Wróblika Szlacheckiego;

- ♦ w grupie jałowic cielných czempionem została jałowica KAMA PL005096118707 z hodowli Jerzego Mroczki z Nowotyńca;

- ♦ w grupie krów pierwiastek czempionat otrzymała krowa MILKA 4 PL005096148384 z hodowli Jerzego Strączka z Jaćmierza;

- ♦ w grupie krów w II laktacji czempionem została krowa BORKA 11 PL005041656094 z ZD IZ-PIB Odrzechowa Sp. z o.o.;

- ♦ w grupie krów w III do V laktacji czempionem została krowa BRYZA PL005011903517 z ZD IZ-PIB Odrzechowa Sp. z o.o.

- ♦ w grupie krów seniorek – powyżej VI laktacji czempionem została krowa META PL005001140540 z hodowli Janusza Czubskiego z Wróblika Szlacheckiego.

Spośród czempionów wszystkich kategorii wybrano czempionką Wystawy – krowę BORKA 11 PL005041656094 z ZD IZ-PIB Odrzechowa Sp. z o.o. Podczas Wystawy odbył się pokaz cieląt, oprowadzanych przez młodych hodowców. Patrząc na zaangażowanie i autentyczną radość dzieci możemy się nie bać o przyszłość hodowli bydła simentalskiego w Polsce.

Nie ma chyba hodowcy bydła mlecznego, który nie słyszałby o Wystawie Zwierząt Hodowlanych w Szepietowie – jest ona jedną z wystaw o najdłuższej tradycji w Polsce. Dlatego też Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka wybrała właśnie to miejsce na organizację I Ogólnopolskiej Wystawy Bydła Hodowlanego w 2005 roku. Na terenie Podlasia odbywa się tylko ta jedna wystawa, ale corocznie uczestniczy w niej bardzo wielu hodowców i wystawców, a wśród dużej liczby zwiedzających nie brakuje również przedstawicieli najwyższych władz państwowych. XIV Wystawa Zwierząt Hodowlanych w Szepietowie odbyła się w dniach 23-24 czerwca br. Uczestniczyło w niej 48 hodowców prezentujących 136 zwierząt. Oceniono je w siedmiu kategoriach, ze względu na wiek i odmianę barwną bydła rasy polskiej holsztyńsko-fryzyskiej:

- ♦ w grupie jałowic w wieku 10-12 miesięcy tytuł czempionką otrzymała jałowica KARMI PL005138041109 z hodowli Krzysztofa Banacha z Kalinowa;

- ♦ w grupie jałowic w wieku 13-15 miesięcy tytuł czempionką otrzymała jałowica DOLORES PL005138040881 z hodowli Krzysztofa Banacha z Kalinowa;

- ♦ w grupie jałowic cielných tytuł czempionką otrzymała jałowica GEERTJE 140 PL005133620989 z hodowli Antoniego Piechocińskiego ze Starego Bożejewa;

- ♦ w grupie krów pierwiastek tytuł czempionką otrzymała krowa VEELA 39 PL0051000967222 z hodowli Stanisława i Janusza Żochowskich z Kamieńskich Wiktorów;

- ♦ w grupie krów w II laktacji tytuł czempionką otrzymała krowa LADY 12 PL005100336769 z hodowli Stanisława i Janusza Żochowskich z Kamieńskich Wiktorów;

- ♦ w grupie krów w III laktacji i dalszych tytuł czempionką oraz tytuł superczempionką otrzymała krowa LIZZIE 12 PL005007492414 z hodowli Stanisława i Janusza Żochowskich z Kamieńskich Wiktorów;

- ♦ w grupie krów od I do III laktacji i dalszych rasy PHF odmiany czerwono-białej tytuł czempionką otrzymała krowa GAWĘDA PL005083288796 z hodowli Tomasza Kraszewskiego z Dąbrowy Łazy.

Ciekawostką hodowlaną dla zwiedzających było prezentowane poza konkursem bydło białogrzebite – stara rodzima rasa.

Wystawa Zwierząt Hodowlanych w Siedlcach jest jedną z trzech wystaw odbywających się na Mazowszu, dwie pozostałe – w Płoniawach-Bramurze i w Sierpcu mają już ugruntowaną pozycję. Natomiast wystawa siedlecka, mimo że jest stosunkowo młodą imprezą, bo w obecnym kształcie odbyła się po raz trzeci, to dzięki potencjałowi hodowców i zaangażowaniu organizatorów może wyrosnąć na liczącą się w kraju. Przeniesiona z terenów miejscowego ośrodka doradztwa rolniczego i szkoły rolniczej na rozległe siedleckie błonia znacznie zyskała na przestrzeni i oprawie. W dniach 8-9 września br. 35 hodowców prezentowało 50 zwierząt rasy polskiej holsztyńsko-fryzyskiej, tytuły zdobyły:

- ♦ w grupie jałowic cielných tytuł czempionką otrzymała jałowica PL005115906261 z hodowli Marcela Skolimowskiego z Sosenek Jajek;

- ♦ w grupie krów pierwiastek tytuł czempionką otrzymała krowa PL005089458407 z hodowli Grzegorza Pliszki z miejscowości Kowiesy;

- ♦ w grupie krów w II laktacji tytuł czempionką otrzymała krowa PL005088262640 z hodowli Grzegorza Kołtuniaka z Wólki Soseńskiej;

- ♦ w grupie krów w III laktacji i starszych tytuł czempionką otrzymała krowa PL005086825585 z hodowli Józefa Wrony z Golic.

Wszystkie wystawy hodowlane, zarówno te o zasięgu powiatowym jak i ogólnopolskim, odbywają się dzięki zaangażowaniu i wspólnym wysiłkom hodowców i organizatorów, którymi są: regionalne związki hodowców, miejscowe władze, Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka, ośrodki doradztwa rolniczego, spółki unasienniania, mleczarnie, szkoły rolnicze i inne instytucje. Wszystkim hodowcom i organizatorom należą się słowa uznania za propagowanie polskiej hodowli bydła mlecznego.

Sezon wystaw hodowlanych, trwający od maja do września, kończy się najważniejszą tego typu imprezą, bo prezentującą wszystkie gatunki zwierząt hodowlanych – Krajową Wystawą Zwierząt Hodowlanych. Obecnie odbywa się ona w ramach Międzynarodowych Targów Rolniczych Polagra – Farm w Poznaniu.

Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka